

LV

LV

LV

EIROPAS KOMISIJA

Briselē, 17.12.2010
COM(2010) 771 galīgā redakcija

**KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS
EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI**

**JŪRAS TERITORIĀLĀ PLĀNOŠANA ES — SASNIEGUMI UN TURPMĀKĀ
ATTĪSTĪBA**

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI

JŪRAS TERITORIĀLĀ PLĀNOŠANA ES — SASNIEGUMI UN TURPMĀKĀ ATTĪSTĪBA

1. IEVADS

1.1. Politikas pamatojums un mērķis

Zilajā grāmatā un ES integrētās jūrniecības politikas (IJP) rīcības plānā¹ norādīts, ka jūras teritoriālā plānošana ir viens no starpnozaru instrumentiem, kas atbalsta IJP īstenošanu.

Komisija 2008. gadā pieņēma paziņojumu "Ceļvedis jūras teritoriālajai plānošanai: kopēju principu sasniegšana Eiropas Savienībā"², kurā ierosināja vairākus svarīgus jūras teritoriālās plānošanas (JTP) principus. Ceļvedī Komisija apņēmas sagatavot ziņojumu par virkni semināru, kam bija jānotiek 2009. gadā, un ieteikt turpmākos pasākumus un darbības. Ar šo paziņojumu šī apņemšanās tiek izpildīta, un Komisija cenšas iezīmēt JTP pašreizējo kontekstu Eiropas Savienībā.

JTP parasti definē kā procesu, kur valsts iestādes analizē cilvēka darbības telpā un laikā un iedala tās atbilstoši jūras teritorijām, lai sasniegtu ekoloģiskos, ekonomiskos un sociālos mērķus.

2. KĀPĒC VAJADZĪGA ES RĪCĪBA JTP?

Komisija uzsver, ka dalībvalstis ir atbildīgas par JTP īstenošanu un ka tā ir gatava veicināt sadarbību un izveidot kopīgu pieeju. Lai gan valsts līmenī var daudz panākt, Komisija uzskata, ka ir svarīgi turpināt rīcību ES līmenī, lai JTP sasniegtu saskaņotu sistēmu ES:

- Kopīga pieeja ļautu efektīvi un sekmīgi īstenot JTP pārrobežu jūras teritorijās, veicinot jūrniecības darbību attīstību un jūras vides aizsardzību, kam pamatā kopīga sistēma un līdzīgas tiesiskas sekas.
- JTP izmantošanas nodrošināšana visās dalībvalstīs veicinās ilgtspējīgu izaugsmi jūrniecības nozarēs. JTP ir būtiska tiesiskajai noteiktībai, paredzamībai un pārredzamībai, tādējādi samazinot izmaksas ieguldītājiem un uzņēmējiem, jo īpaši tiem, kas darbojas vairāk nekā vienā dalībvalstī. Šie elementi ir būtiski, lai veicinātu ieguldījumus un radītu izaugsmi un darbavietas saskaņā ar iniciatīvu "Eiropa 2020"³. Turklāt, ja nebūtu JTP, tad paaugstinātos teritoriālu konfliktu risks starp jūras izmantošanas veidiem, kas paplašinās, ietverot jūras vides aizsardzību, un var izveidoties nelabvēlīga izaugsmes un ilgtspējas kombinācija.
- JTP atbalstīs spēkā esošo ES tiesību aktu īstenošanu (sk. 5. nodaļu).

¹ Komisijas paziņojums „Integrēta Eiropas Savienības jūrniecības politika”, COM(2007)575 galīgā redakcija, 10.10.2007. un SEC(2007)1278, 10.10.2007.

² COM(2008) 791 galīgā redakcija, 25.11.2008.

³ Komisijas paziņojums “Eiropa 2020. Stratēģija gudrai, ilgtspējīgai un integrējošai izaugsmei”, COM(2010) 2020, 3.3.2010.

- Kopīga pieeja dotu dalībvalstīm, kuras piemēro JTP, iespēju dalīties ar savu pieredzi ar citām dalībvalstīm.

3. SEMINĀRI

Paziņojums par ceļvedi izraisīja diskusiju par JTP Eiropas Savienībā. Pieci semināri par JTP notika 2009. gadā un tajos ar dalībvalstīm, reģioniem, NVO un nozarēm apsprieda ceļveža principus.

Gala rezultātā visi bija vienprātīgi, ka ceļveža desmit principi ir piemēroti un visaptveroši un sniedz nozīmīgu pamatu turpmākai JTP attīstībai ES līmenī, ko plaši atbalstīja.

Viens no visbiežāk izteiktajiem viedokļiem bija tāds, ka JTP ir integrēts un līdzsvarots instruments, kam ir potenciāls, lai nodrošinātu ilgtermiņa stabilitāti un prognozējamību, kā arī lai pārvaldītu konkurenci par platību intensīvi izmantotās teritorijās. Tas ir būtiski visām tautsaimniecības nozarēm, piemēram, jūras pārvaldījumiem, naftas un gāzes, smilts un grants ieguvei, atjaunojamajai enerģijai, zvejniecībai, akvakultūrai, tūrismam un vides aizsardzībai.

Pamatojoties uz šo diskusiju, Komisija ir izdarījusi šādus secinājumus.

3.1. Ekosistēmas pieeja

Ceļvedī ekosistēmas pieeja tika uzsvērtā kā JTP vispārējs princips. Diskusijas apstiprināja Komisijas vērtējumu, ka ekosistēmām jābūt JTP kopējā satvara pamatā.

Jūras vides stratēģijas direktīva prasa piemērot ekosistēmas pieeju cilvēka darbības pārvaldībai (sk. 5.2. nodaļu). Semināros tika uzsvērts, ka Jūras vides stratēģijas direktīvas elementi var veicināt JTP pielietošanu un otrādi.

3.2. JTP izmantošana atkarībā no apgabala un darbības veida

Ja JTP piemēro, tajā jāņem vērā visas apgabala īpatnības (jūras izmantošanas apjoms, blīvums un veidi, vides neaizsargātība, administratīvā un politiskā struktūra). Attiecīgi jānosaka arī pārvaldības apgabali. Apgabali, kuros jūru izmanto daudz un intensīvi, ir pakļauti detalizētākam JTP procesam nekā apgabali ar nedaudz pasākumiem.

3.3. Mērķu noteikšana JTP vadībai

Mērķu noteikšana JTP valsts vai reģionālā līmenī jāuzskata par procesu, kas sākas ar vienošanos par stratēģiskajiem mērķiem, kurus pēc tam tālāk iedala pēc darbības, t. i., skaidri izmērāmiem un kvantitatīviem mērķiem. Ja sākumā ir plašs redzējums un vispārīgi mērķi, tas atstāj vairāk vietas sarunām, bet skaidri mērķi ir jānosaka, lai tie būtu izmantojami plānu izstrādē, īstenošanā un uzraudzībā.

Mērķi ir jāpamato ar ilgtermiņa perspektīvām, un tiem jābūt uz nākotni orientētiem.

Plānošanas mērķiem jāņem vērā visas reģionālās jūras un jūras baseini, paturot prātā globālo dimensiju. Stratēģiskie vai operatīvie mērķi dažādā teritoriālā mērogā (pasaules, Eiropas, reģionālais, valsts, vietējais) jāuzskata par vienas un tās pašas plānošanas sistēmas daļām.

3.4. JTP izstrāde pārredzamā veidā

Pārredzamība ir pamatā atbildībai un leģitimitātei. Visus attiecīgo lēmumu pieņēmējus un ieinteresētās personas ir jāidentificē un visiem procesa posmiem ir jābūt saprotamiem. Cerības, kas saistās ar lēmumu pieņemšanas procesu, ir pienācīgi jāņem vērā, un procesā pieņemto lēmumu iemesli attiecīgajām ieinteresētajām personām ir jāpaziņo un jāpamato.

3.5. Ieinteresēto personu līdzdalība

Visas ieinteresētās personas jāiesaista agrīnā JTP procesā. Tas ir būtiski, meklējot sinerģijas un inovāciju un skaidrojot procesa mērķus un ieguvumus. Starp dažādām nozarēm jānotiek atklātām debatēm, lai identificētu konfliktus un līdzaspastāvēšanas iespējas starp tām.

Ir svarīgi skaidri noteikt uzdevumus un pienākumus un veicināt mijiedarbību starp ieinteresēto personu grupām un ne tikai starp politikas veidotājiem un ieinteresētajām personām.

Nozīmīga ieinteresēto personu līdzdalība pagarina procesu, tāpēc tam jādod pietiekami daudz laika. Šo laiku vēlāk atgūs īstenošanas posmā, jo būs radīta lielāka piederības izjūta, kas izriet no pastāvīgas iesaistīšanās.

3.6. Koordinācija dalībvalstīs — lēmumu pieņemšanas procesu vienkāršošana

JTP procesam būtu izdevīgi, ja procesu vadītu viena administratīvā vienība (*one-stop-shop*), kura var skaidri noteikt atbildību un kompetences līmeni (piemēram, valsts vai reģiona). Tas nebūt nenozīmē, ka jāveido *jauna* iestāde: *one-stop-shop*, kas veidota uz *esošās* pārvaldes struktūras, var sasniegt šo mērķi.

3.7. Valsts JTP tiesiskā spēka nodrošināšana

JTP ir jāpiemēro saskaņā ar starptautiskajām tiesībām.

Lai nodrošinātu valstu JTP tiesisko spēku, jānodrošina starpiestāžu sadarbība un jābūt skaidrai administratīvajai kompetencei. Ekskluzīvā ekonomikas zona (EEZ) paredz labvēlīgākus nosacījumus JTP efektīvai īstenošanai, jo ir vieglāk nodrošināt izpildi.

Lai izstrādātu jūras teritoriālo plānošanu, var izmantot instrumentus, kas ir gan juridiski saistoši, gan arī drīzāk orientējoši. Ir būtiski noskaidrot, kam plāns ir saistošs (t. i., tirgus dalībniekiem, valsts iestādēm, plašai sabiedrībai).

3.8. Pārrobežu sadarbība un konsultācijas

Komunikācijai, konsultācijām un sadarbībai ar kaimiņvalstīm jānotiek agrīnā stadijā. Iesaistītajās valstīs ir jānosaka attiecīgās kontaktpersonas un grupas (politikas veidotāji, ieinteresēto personu grupas, pētnieki u. c.). Efektīvai pārrobežu JTP jāizstrādā kopējs redzējums, kas pamatojas uz kopīgu interešu izpēti (piemēram, jūras elektroenerģijas tīkli, zvejniecība, kuģošana).

Sadarbībai ir vajadzīga stingra politiskā griba.

3.9. Uzraudzības un novērtēšanas iekļaušana plānošanas procesā

Uzraudzība un novērtēšana ir nepieciešamas adaptīvai jūras teritoriju pārvaldībai un tai ir jāaptver sociāli ekonomiskie, vides un pārvaldības jautājumi. Rādītāji ir jādefinē procesa

sākumā. Šim darbam jābalstās uz esošajām sistēmām (pasaules, Eiropas, reģionālām, valsts, vietējām). Tas, ka jūras dabas vides procesiem un jūras teritorijas dažādiem izmantošanas veidiem ir dažāda telpas/laika skala, pilnībā jāietver uzraudzības un vērtēšanas sistēmās.

3.10. Saskaņotības panākšana starp sauszemes teritoriālo plānošanu un JTP — saistība ar Integrēto piekrastes zonas pārvaldību (IPZP)

Jūrā personu īpašumtiesības nedarbojas tāpat, kā uz zemes, plānošanas nosacījumi katram no tiem ir atšķirīgi. Plānošana no sauszemes uz jūru ir būtiska un prasa saskaņotību starp jūras un sauszemes stratēģijām un plāniem, kā arī to saskaņotu īstenošanu. Īpaša uzmanība jāvelta telpiskajai stratēģijai attiecībā uz pārejas teritoriju no sauszemes uz jūru, kas ir daļa no Integrētās piekrastes zonas pārvaldības (IPZP) procesa.

Līdz ar to JTP piekrastes ūdeņos ir cieši saistīta ar IPZP (sk. 5.4. nodaļu).

3.11. Stingra datu un zināšanu bāze

Eiropas jūras novērojumu un datu tīkla (*EMODNET*) projektēšanas principi ir spēkā un ir saderīgi ar citām iniciatīvām, ko var izmantot JTP (sk. 5.1. nodaļu)⁴.

Dati jāpārvalda attiecīgajā līmenī (pasaules, Eiropas, reģionālā, valsts, vietējā). Piemēram, sīkāk detalizēti dati ir nepieciešami krasta tuvumā esošajās teritorijās, un dažāda mēroga dati ir daļa no procesa. Nepieciešamas dažāda veida zināšanas (vides, sociāli ekonomiskās, utt.). Pētījumus, ar ko datus pārvērš integrētās zināšanās, kuras var atbalstīt JTP dažādos līmeņos⁵, var sniegt projekti, ko atbalsta saskaņā ar ES stratēģiju jūras zinātniskajai un tehniskajai pētniecībai.

Datu un vajadzīgo zināšanu vākšana jāveic, pamatojoties uz sadarbību jūras reģionos, ne tikai starp ES dalībvalstīm, bet arī ar citām pusēm šajos reģionos: trešām valstīm, reģionālajām organizācijām, kā arī citām ieinteresētajām personām.

4. JTP ATTĪSTĪBA KOPŠ PAZIŅOJUMA PAR CEĻVEDI

4.1. Valstu līmenis

JTP ir ievērojami attīstījusies daudzās dalībvalstīs un dažādos jūras rajonos, kā arī to izmanto daudz dažādām cilvēku vajadzībām, un tā ir radušās atšķirīgas pieejas JTP. Dažādas administratīvās struktūras un tiesību sistēmas rada dažādu politiku, sākot no politikas vai tiesību aktu trūkuma, tad aptverot IPZP politiku, kas arī attiecas uz jūru, un daļēju JTP izmantošanu, līdz pat pilnīgai JTP piemērošanai teritoriālajos ūdeņos un/vai EEZ. JTP pārvaldības sistēmas ziņā arī ir lielas atšķirības (centrālās, reģionālās un/vai vietējās iestādes, iesaistot ieinteresētās puses, utt.).

Pastāv vispārēja tendence arvien vairāk izmantot JTP. Attīstība dalībvalstīs notiek ar dažādu ātrumu, un rezultātā JTP procesi, iespējams, ir diezgan atšķirīgi viens no otra. Tas apstiprina Komisijas secinājumu, ka kopējas JTP pieejas vai sistēmas sākotnējā izstrāde ES līmenī varētu būt izdevīga.

⁴ http://ec.europa.eu/maritimeaffairs/emodnet_en.html.

⁵ COM (2008) 534 galīgā redakcija — Eiropas stratēģija jūras zinātniskajai un tehniskajai pētniecībai.

Pārrobežu sadarbība ir būtiska sastāvdaļa. To arvien vairāk virza dalībvalstis un projekti, kas pēta JTP iespējas reģionālajos jūras baseinos. Vajadzības, ko rada jaunākā ekonomikas attīstība, piemēram, elektroenerģijas "supertīkla" projekti Ziemeļjūrā, kā arī ES tiesību aktu īstenošana, piemēram, teritoriālā sadalījuma pasākumi Jūras stratēģijas pamatdirektīvā (*MSFD*), padara nepieciešamu šādu sadarbību. Tas, savukārt, vēl jo vairāk nostiprina vajadzību pēc kopējas sistēmas ES līmenī, lai atbalstītu sadarbību JTP jomā starp dalībvalstīm.

Līdzīga attīstība notiek trešās valstīs, piemēram, ASV, Kanādā un Austrālijā.

4.2. Starptautiskais līmenis

JTP aizvien vairāk piesaista uzmanību dažādos starptautiskos forumos, piemēram, *UNESCO/IOC*, Konvencijā par bioloģisko daudzveidību un Starptautiskajā Jūras pētniecības padomē.

Reģionālās jūras konvencijas⁶ ir nozīmīgi Eiropas Savienības partneri, ņemot vērā to līdzdalību jūras baseinu starptautiskajā vides pārvaldībā un Jūras stratēģijas pamatdirektīvas īstenošanā. Vairākas ir iekļāvušas JTP savā darba jomā⁷. Šāda notikumu attīstība saskan ar Ceļveža pieeju.

5. PAŠREIZĒJAIS ES LĪMEŅA KONTEKSTS

Dažādām ES politikas jomām ir atbilstoša un noderīga kopēja ES līmeņa pieeja JTP.

5.1. Integrēta Eiropas Savienības jūrniecības politika, reģionu īpatnības un jūras dati un zināšanas

Šādi divi IJP īstenošanas aspekti ir īpaši svarīgi JTP:

- ES tuvumā esošo jūras baseinu dažādība ir rosinājusi Komisiju IJP īstenošanai pieņemt reģionālu jūras baseina pieeju. Piemēri ir reģionālā pieeja Arktikas reģionam⁸, Vidusjūras baseinam⁹ un Baltijas jūras reģiona makroreģionālā stratēģija¹⁰. Nepieciešamība ņemt vērā katra jūras baseina īpatnības ir vienlīdz svarīga JTP.
- Komisijas iniciatīvas par jūras zināšanām un datiem mērķis¹¹ privāto uzņēmumu, valsts lēmumu pieņemšanas un jūras zinātnisko pētījumu labā, kas visi ir ļoti svarīgi JTP attīstībā, ir nodrošināt pārbaudītu kvalitāti un vieglu pieeju jūras zināšanām un datiem.

5.2. Jūras stratēģijas pamatdirektīva (*MSFD*)

⁶ Jo īpaši *OSPAR* konvencija par Ziemeļatlantiju, Helsinku konvencijas (*HELCOM*) par Baltijas jūru, Barselonas konvencija par Vidusjūru un Bukarestes konvencija par Melno jūru.

⁷ http://www.helcom.fi/Recommendations/en_GB/rec28E_9/.

⁸ Komisijas paziņojums "Eiropas Savienība un Arktikas reģioni" COM(2008) 763, galīgā redakcija, 20.11.2008.

⁹ Komisijas paziņojums "Ceļā uz integrētu jūrniecības politiku labākai pārvaldībai Vidusjūrā", COM(2009) 466 galīgā redakcija, 11.9.2009.

¹⁰ "Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai par ES stratēģiju Baltijas jūras reģionam" COM(2009) 248 galīgā redakcija, SEC(2009) 712.

¹¹ Komisijas paziņojums "Zināšanas par jūru 2020. Jūras dati un novērojumi pārdomātai un ilgtspējīgai izaugsmei" COM(2010) 461 galīgā redakcija, 9.9.2010.

*MSFD*¹² ir JTP vides aspekta balsts. Tās mērķis ir līdz 2020. gadam sasniegt vai uzturēt labu vides statusu jūras vidē, pārvaldīt cilvēku darbību jūras teritorijās saskaņā ar ekosistēmas pieeju un veicināt vides jautājumu integrāciju dažādās politikas jomās¹³. Direktīvā noteikts, ka to pasākumu programma, kurus dalībvalstīm jāīsteno līdz 2015. gadam, lai sasniegtu šo mērķi, var ietvert teritoriālus pasākumus¹⁴, sadalījuma telpā un laikā kontroli un pārvaldības koordinācijas pasākumus¹⁵. JTP tādējādi dalībvalstīm var būt nozīmīgs līdzeklis, lai atbalstītu Jūras stratēģijas pamatdirektīvas īstenošanas konkrētus aspektus, tostarp saistībā ar jūras stratēģiju pārrobežu koordināciju. JTP un Jūras stratēģijas pamatdirektīva ir atkarīga no drošiem datiem un zināšanām (sk. 3.11. nodaļu). Jūras stratēģijas pamatdirektīvas teritoriālie pasākumi ir saistīti arī ar Putnu direktīvas un Biotopu direktīvas¹⁶ īstenošanu piekrastes un jūras teritorijās.

5.3. Eiropas darbības jūrā

Zvejniecība ir viena no senākajām saimnieciskajām darbībām, kas notiek ES ūdeņos. Papildus flotes jaudas pārpalikuma, zivju krājumu samazināšanās un samazinātās pelnītspējas problēmām zvejniecības nozare saskaras ar pieaugošu konkurenci par teritoriju. Akvakultūrai vajag konkrētas teritorijas rezervēt tās darbībai. Zvejas nozarei vajag elastīgāku pieeju, lai reaģētu uz zivju krājumu sadales modeļu izmaiņām. Labi definēta un ilgtermiņa pieeja jūras teritorijai ir svarīga abām nozarēm, un ir būtiska JTP sistēma, kas iesaista ieinteresētās personas un pārrobežu sadarbību. Turklāt zvejnieku zināšanas par jūru var būt noderīgas, piemēram, lai optimizētu aizsargājamo jūras teritoriju (*MPA*) un vēja ģeneratoru parku atrašanās vietas, vienlaikus ierobežojot izdevumus. Nepieciešamība nodrošināt saskaņotu teritoriālo plānošanu starp jūras reģioniem izpaužas saistībā ar zvejniecības pārvaldību, resursu mobilitātes dēļ un tāpēc, ka šādi lēmumi tiek pieņemti ES līmenī kopējā zivsaimniecības politikā (KZP). Līdzīga vajadzība pēc teritoriālās saskaņotības un elastīguma ir redzama jūras vides aizsardzībā, piemēram, aizsargājamo jūras teritoriju izraudzīšanā un to robežu iezīmēšanā.

Atjaunojamās enerģijas izmantošana ir ļoti svarīga ES klimata pārmaiņu politikai, kā arī citiem ES mērķiem. 2009. gada Direktīvā par **atjaunojamo enerģiju**¹⁷ ir nosprausts mērķis 2020. gadā izmantot 20 % enerģijas no šādiem avotiem. Jūras atjaunojamās enerģijas avoti, jo īpaši jūras vēja avoti, dos nozīmīgu ieguldījumu. Jūras vēja ģeneratoru parkiem un citiem atjaunojamās enerģijas avotiem jābūt savienotiem ar sauszemes tīklu. Jaunas prasības tīkla infrastruktūrai tiks risinātas Komisijas Enerģētikas infrastruktūras paketē, kas drīzumā jāpieņem. Šīm iekārtām vajag ievērojami daudz vietas, tostarp pārrobežu reģionos. No kopējas pieejas, kā arī no JTP pastiprinātas pārrobežu koordinācijas var gaidīt ievērojamas priekšrocības. Septītās pētniecības pamatprogrammas (PP7) ietvaros ES finansēja pētījumu, kura mērķis ir atbalstīt jūras atjaunojamās enerģijas attīstību un optimizēt JTP.

¹² Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 17. jūnija Direktīva 2008/56/EK, ar ko izveido sistēmu Kopienas rīcībai ūdens resursu politikas jomā, OV L 164, 25.6.2008.

¹³ Jūras stratēģijas pamatdirektīvas 1. pants.

¹⁴ Jūras stratēģijas pamatdirektīvas 13. panta 4. punkts.

¹⁵ Jūras stratēģijas pamatdirektīvas VI pielikums.

¹⁶ Padomes 1992. gada 21. maija Direktīva 92/43/EEK par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību, OV L 206, 22.7.1992. un Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 30. novembra Direktīva 2009/147/EK par savvaļas putnu aizsardzību, OV L 20, 26.1.2010.

¹⁷ Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 23. aprīļa Direktīva 2009/28/EK par atjaunojamo energoresursu izmantošanas veicināšanu un ar ko groza un sekojoši atceļ Direktīvu 2001/77/EK un Direktīvu 2003/30/EK, OV L 140, 5.6.2009.

Daži ūdeņi pie ES krastiem tiek intensīvi izmantoti naftas un gāzes ieguvei. ES ir būtiski ieinteresēta nodrošināt **jūras naftas un gāzes darbību** drošību. *Deepwater Horizon* nelaimes gadījums pamudināja Komisiju paredzēt visaptverošu ES tiesību aktu par naftas platformām, kura mērķis ir nodrošināt augstākos drošības standartus. 2010. gada paziņojums par naftas un gāzes nozares darbību jūrā drošību¹⁸ uzsver to, ka valsts iestādes ir atbildīgas par pienācīgu tiesiskā regulējuma izveidošanu attiecībā uz darbību jūrā, kas ņem vērā JTP principus.

Jūras transports ūdeņos ap ES ir intensīvs. Jūras izmantošanu jūras transportam un kustības organizācijas shēmas regulē starptautiskā līmenī, galvenokārt *UNCLOS*, *SOLAS* konvencija un SJO Rezolūcijas. Direktīvā 2002/59/EK noteikts, ka dalībvalstis un Komisija sadarbojas, lai izveidotu obligātos kuģu satiksmes dienestus un atbilstīgas kuģu kustības sistēmas¹⁹. JTP šo var atbalstīt, ņemot vērā starptautiskās un ES vienošanās par kuģošanas ceļiem un to pārvaldību, un kuģu kustību, kas notiek ārpus tiem. Piekrastes jūras pārvadājumu priekšrocības (vides un enerģijas ziņā) ir rosinājušas Komisiju veicināt šo transporta veidu, izmantojot tādas iniciatīvas kā "Jūras maģistrāles" un "Eiropas jūras transporta telpa bez šķēršļiem"²⁰. Rīcībai saskaņā ar šīm iniciatīvām būs jākoordinē saistītie teritoriālie pasākumi.

5.4. Integrētā piekrastes zonas pārvaldība (IPZP)

IPZP mērķis ir visaptveroša pārvaldības sistēma, kas aptver visu piekrastes zonu, ietverot vides politiku, teritoriālo plānošanu, rūpniecības politiku un citas politikas jomas un instrumentus, kas ietekmē piekrastes reģionus. IPZP cenšas uzlabot piekrastes zonu ekonomisko un sociālo labklājību un palīdz pilnībā attīstīt to potenciālu. Praksē tā ir vairāk vērsta uz sauszemi un krasta tuvāko apkārtni. Salīdzinājumam, JTP ir vērsta uz teritorijas sadalījumu un jūras teritorijas izmantošanas līdzsvaru, lai gan ieinteresēto personu iesaistīšanās ziņā ir līdzības.

Eiropas Parlaments un Padome 2002. gadā pieņēma ieteikumu²¹, kurā izklāstīti pasākumi, kas jāveic dalībvalstīm, lai izstrādātu valsts IPZP stratēģijas. ES 2010. gadā ratificēja Barselonas protokolu par IPZP Vidusjūras reģionam²².

6. JTP KONCEPTUĀLĀ ATTĪSTĪBA ES LĪMENĪ

Lai uzlabotu JTP konceptuālo izstrādi, Komisija uzsāka pētījumus par dažādiem JTP aspektiem:

- 2008. gadā — pētījumu par JTP juridiskajiem aspektiem²³;

¹⁸ Komisijas paziņojums "Risīnot drošības problēmas, kas saistītas ar naftas un gāzes nozares darbībām jūrā", COM(2010) 560 galīgā redakcija, 12.10.2010.

¹⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes 2002. gada 27. jūnija Direktīva 2002/59/EK, ar ko izveido Kopienas kuģu satiksmes uzraudzības un informācijas sistēmu un atceļ Padomes Direktīvu 93/75/EEK (OV L 208, 5.8.2002.).

²⁰ Eiropas Parlamenta un Padomes 2010. gada 20. oktobra Direktīva 2010/65/ES par ziņošanas formalitātēm kuģiem, kuri ienāk dalībvalstu ostās un/vai iziet no tām, un ar ko atceļ Direktīvu 2002/6/EK.

²¹ Eiropas Parlamenta un Padomes 2002. gada 30. maija Ieteikums attiecībā uz integrētu piekrastes zonas apsaimniekošanu Eiropā 2002/413/EK, OV L 148, 6.6.2002.

²² Padomes 2010. gada 13. septembra Lēmums 2010/631/ES.

²³ http://ec.europa.eu/maritimeaffairs/spatial_planning_en.html#6.

- 2010. gadā — pētījumu par JTP ekonomisko ietekmi, kurā secināts, ka JTP ekonomiskā ietekme ir jaunu jūrniecības darbību darījumu izmaksu samazināšanās un ieguldījumu klimata uzlabošanās²⁴;
- 2010. gadā — pētījumu, kas aplūko JTP potenciālu Vidusjūrā²⁵.

Turklāt 2009. gadā tika uzsākts liels PP7 pētniecības projekts, kura mērķis ir izveidot integrētas pārvaldības instrumentus telpiski apsaimeiniekoto apgabalu uzraudzībai, izvērtēšanai un īstenošanai.

Bez tam ES līdzfinansēs divus JTP izmēģinājuma projektus Baltijas jūrā un Atlantijas okeāna ziemeļaustrumu daļā, ietverot Ziemeļjūru un Lamanša zonu. Katrā projektā iesaistītas iestādes vismaz no divām dalībvalstīm, un projektu mērķis ir iegūt praktisku pieredzi par JTP īstenošanu pārrobežu apgabalos²⁶. Komisija pieņēma arī regulas priekšlikumu, lai atbalstītu IJP turpmāku attīstību, kas dos ieguldījumu JTP attīstībā 2011.-2013. gada periodā. Konkrēti tā ierosina īstenot vairāk pārrobežu JTP izmēģinājuma projektu izvēlētajos jūras apgabalos²⁷.

Visbeidzot, vairākas *INTERREG* programmas²⁸ ietver nozīmīgas JTP sastāvdaļas. *LIFE* programma atbalsta teritoriālās pārvaldības pasākumus *Natura 2000* tīkla ietvaros un ekosistēmu pieeju Jūras stratēģijas pamatdirektīvas īstenošanā. Šie projekti ir būtiski, lai nodrošinātu JTP labākās prakses un pieredzes attīstību pārrobežu kontekstā.

7. SECINĀJUMI UN NĀKOTNES PERSPEKTĪVAS

No pieredzes, kas gūta JTP kopš ES integrētās jūrniecības politikas uzsākšanas un paziņojuma par JTP ceļvedi, Komisija izdara trīs būtiskākos secinājumus.

- Apspriešanās procesā, kas sekoja ceļvedim, atklājās vienprātība jautājumā par vajadzību pēc kopējas pieejas JTP un apstiprinājās interese turpmāk attīstīt JTP ES līmenī to iemeslu dēļ, kas paskaidroti 2. nodaļā.
- JTP procesu izstrāde dalībvalstīs notiek, bet *ad hoc*, izmantojot dažādus paņēmienus un grafikus. Saskaņotā kopējā pieeja varētu būtiski uzlabot potenciālo JTP vērtību Eiropas Savienībā kopumā, kā arī jūras baseina mērogā.
- Pieaugošā vajadzība pēc saskaņotas jūras baseinu plānošanas saistībā ar pašreizējo ekonomisko attīstību un īstenojot ES politiku un tiesību aktus, gūs lielu labumu no JTP, jo šī politika noteikts parametrs, kas starp dalībvalstīm veicina pārrobežu sadarbību JTP jomā.

Ņemot vērā šos secinājumus, Komisija saskata skaidru nepieciešamību un pievienoto vērtību turpmākam darbam pie kopējas pieejas JTP. ES līmenī turpmākajai ar JTP saistītai rīcībai jābalstās uz ievērojamo pieredzi, kas ir iegūta dalībvalstīs, kā arī starptautiskos forumos un trešās valstīs. Komisija arī uzskata, ka turpmākajai ar JTP saistītai rīcībai nozīmīga pievienotā

²⁴ http://ec.europa.eu/maritimeaffairs/study_msp_en.html.

²⁵ http://ec.europa.eu/maritimeaffairs/spatial_planning_en.html.

²⁶ http://ec.europa.eu/maritimeaffairs/call_proposals_tenders_en.html.

²⁷ Komisijas priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko izveido programmu IJP turpmākas izstrādes atbalstam, COM(2010) 494 galīgā redakcija, 29.9.2010.

²⁸ http://www.plancoast.eu/files/baltcoast_final_report.pdf; <http://www.balance-eu.org>; <http://www.plancoast.eu/>; <http://www.baltseaplan.eu>.

vērtība ES līmenī ir iegūstama, koncentrējoties uz pārrobežu aspektiem un izveidojot uz procesu orientētu kopēju sistēmu, kurā dalībvalstis var optimāli veikt JTP. Tāpēc Komisija 2011. gadā ierosinās turpmāko ar JTP saistīto rīcību.

Turpmākā ar JTP saistītā rīcība ES līmenī jāizstrādā saskaņoti ar un izmantojot pašreizējo un nākotnes politiku un iniciatīvas jūrniecības politikas ietvaros, tostarp jo īpaši Jūras stratēģijas pamatdirektīvas īstenošanu un IPZP turpmāko attīstību, un pilnībā ievērojot attiecīgo iestāžu pašreizējās kompetences un jurisdikcijas.

Lai noteiktu turpmāko virzību, Komisija ir uzsākusi ietekmes novērtējumu, kurā ietverta sabiedriskā apspriešanās, lai izpētītu dažādas iespējas, kā turpmāk veicināt un attīstīt JTP, līdz ar iespējām turpmāk attīstīt IPZP, ņemot vērā citas ES politikas jomas. Dažādās iespējas principā ietver:

- Nesaistošas iespējas, piemēram, labākās prakses apmaiņa, pārrobežu projekti un pētījumi, pamatnostādnes un/vai ieteikumi.
- Likumdošanas iespējas vienotas pieejas izveidošanai un pārrobežu sadarbība uz stingra tiesiskā pamata, vienlaikus īstenošanu atstājot dalībvalstīm.

-